

Малихін А.О.,

кандидат педагогічних наук,
доцент

(Бердянський державний
педагогічний університет)

ДО ПИТАННЯ ПРИОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ.

Проблема інтеграції системи вищої освіти України до європейського та світового освітнього простору потребує творчого використання зарубіжного досвіду освітніх змін, що набули у сучасних умовах глобального характеру.

Професійна підготовка вчителів як самостійний феномен в країнах ЄС базується на певній системі цінностей, які, на думку багатьох дослідників, значною мірою відображають суспільні уявлення про дитину, що змінювались і еволюціонували. У процесі цілеспрямованої педагогічної діяльності вчителю завжди потрібно було навчати, розвивати і виховувати дитину засобами свого предмета. Тому у західноєвропейській вищій школі до основної мети професійної підготовки вчителя входили: забезпечення готовності майбутнього педагога до передачі знань; підготовка вчителя до сприяння розвитку дитини; підготовка педагога до здійснення виховного впливу на дитину, забезпечення її інтеграції в систему соціальних вимог і цінностей. Їх можна розглядати як три "опори" педагогічної освіти. Але, якщо в минулому розвиток підготовки вчителів супроводжувався деяким перегрупуванням і зміною акцентів у межах цих складників, то в нових умовах ця структура почала втрачати стабільність. Передусім, виникло питання щодо першої складової - підготовки майбутнього вчителя до передачі знань. Інформаційний вибух, пов'язаний з абсолютним зростанням знань у гуманітарній сфері й особливо у природничих та точних науках, призвів до «штурму» змісту навчання. У зв'язку з цим у більшості країн Західної Європи відбуваються значні зміни у шкільних програмах та науково-методичному їх забезпеченні.

Одним із завдань педагогічної освіти у західноєвропейському освітньому просторі стало формування готовності майбутнього вчителя до виховання дітей та молоді в дусі широкої соціальної комунікабельності, інтелігентності й відповідального ставлення кожного до самого себе, людей, навколишнього середовища, природи.

Аналіз соціального контексту сучасного розвитку педагогічної освіти в Західній Європі дозволяє зробити наступні висновки:

1. У основі розвитку педагогічної освіти у Західній Європі у XXI ст. знаходяться ціннісні орієнтири суспільства, що рухається стрімкими темпами до багатокультурної, багатоетнічної та багатолінгвістичної спільноти.

2. На перший план у професійній підготовці вчителя вийшли уміння та навички гуманізації шкільного середовища, гармонізація його взаємодії з соціумом.

3. Новим аспектом професійної підготовки вчителів стала підготовка до викладання в різnorідному середовищі.

4. Учителеві доводиться постійно конкурувати з альтернативними джерелами інформації, які можуть бути носіями суперечливих цінностей. За цих умов змінюються й функції вчителя у шкільному класі - з транслятора знань він перетворюється на організатора та стимулятора самостійної пізнавальної діяльності учнів.

5. Застосування в школі нових інформаційних та комунікаційних технологій зумовлює необхідність підготовки вчителя до впровадження нових методів навчання та виховання, інноваційної діяльності в цілому.

6. Упродовж останніх двох десятиріч у Західній Європі здійснювалась політика формування єдиного європейського простору, який в освіті може розглядатися як загальне духовне поле, характерними ознаками якого є сукупність спільних ціннісних орієнтацій, інваріантної частини змісту освіти та сучасних педагогічних технологій.

Досвід вищої педагогічної освіти західноєвропейських країн свідчить, що на сучасному етапі відбувається своєрідна концептуальна переорієнтація - на перший план виходить завдання формування та розвитку особистості вчителя, який має творчу індивідуальність. Вчитель як слухняний виконавець відходить на другий план.